N°. 105. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zondag 6 September.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der ingezetenen, dat in den loop dezer Maand, door de Heeren Opper-Brandmeesters, vergezeld door den Kommissaris van Policie en den Stads-Architect, zal worden gedaan eene generale Brandschouwing, waarbij naauwkeurig zal worden gelet, of de Stookplaatsen zijn gezuiverd en of alle brand- en ligt vuurvattende stoffen, op eenen genoegzamen afstand van de Schoorsteenen en Stookplaatsen zijn verwijderd en geborgen, met uitnoodiging om gemelde Opper-Brandmeesters in hunne te doene inspectie geenszins te belemmeren en met waarschuwing voorts, dat allen en een iegelijk zonder onderscheid, die zullen worden bevonden te zijn in Contraventie van het Reglement op het weren van brand, zullen worden beboet en gestraft, overeenkomstig de bepalingen tegen de overtreders gestatueerd.

BREDA, den 3den September 1846.

De ROY, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den September.

De kamer van afgevaardigden heeft op het einde harer zitting van den 31sten Augustus, de verkiezing van den heer *Droult* te Poitiers, met 151 tegen 134 stemmen vernietigd verklaard. Men weet, dat de wettigheid dier verkiezing was betwist, omdat de heer *Droult* zich schriftelijk tot het voorstaan van door de legitimisten wenschelijk geachte hervormingen had verbonden, en dus, zoo als men dat noemt, een gebiedenden lastbrief had aangenomen. De verschillende smaldeelen der tegenpartij achten deze beslissing een verregaand misbruik van magt van de zijde der meerderheid. De heer *Larochejaquelein* heeft in de kamer de verwerping van den heer *Droult* met de beruchte uitzetting van den heer *Manuel*, tijdens de restauratie, vergeleken.

In de zitting van den 2den heeft de kamer haren vierden onder-voorzitter benoemd, te weten het lid der behoudende partij *Delessert*; daarna werden tot secretarissen benoemd de heeren: *de Bussières*, *Oger*, *Saglio* en *Lanjuinais*; van deze behoort alleen de laatste tot de oppositie. Toen het bureau der kamer dus geheel was zamengesteld, hielden de heeren *Sapey* en *Sauzet* ieder eene korte redevoering, waarna de kamer zich in de afdeelingen vereenigde, ten einde de commissie te benoemen voor het opstellen van het adres van antwoord. Aldaar hebben slechts weinig woordenwisselingen plaats gehad. De heer *Odillon Barrot* behield zich voor de handelingen van het bewind in de volgende zitting na te gaan. De minister van binnenlandsche zaken antwoordde hierop, dat men geene beraadslagingen over de politiek zou ontwijken, maar dat men overeengekomen was dat het tegenwoordig adres geene binnen- en buitenlandsche politiek zou behandelen. De heer *Larochejaquelein* vestigde de aandacht op de thans zoo menigvuldig plaats hebbende branden; de minister van justitie antwoordde hem, dat alle mogelijke maatregelen genomen waren. De vervolgens benoemde commissie is geheel in den geest der behoudende partij; onder haar bevindt zich de maarschalk *Bugeaud*.

— In de zitting van gisteren is reeds voorlezing gedaan van het ontwerp-adres, gesteld door den heer *Vitet*, in de eenige zitting door de commissie gehouden, en door haar met eenparigheid aangenomen. Het is van dezen inhoud:

» SIRE,

» De kamer der gedeputeerden heeft zich beijverd aan de oproeping Uwer M. te beantwoorden. De wensch van het charter moest vervuld worden, en onzer aller begeerte was onzen eerbied en eed voor den constitutionnelen troon te brengen. U. M. kondigt ons aan, dat zij ons op het gewone tijdstip van onzen arbeid, onderhouden zal over de binnen- en buitenlandsche aangelegenheden van den staat; wij zullen alsdan de vraagstukken onderzoeken die 's lands belang, zijn voorspoed en grootheid betreffen. Maar, reeds thans is er eene taak, die wij volgaarne vervullen: Frankrijk heeft ons opgedragen U de getrouwe betuiging te brengen van de gevoelens waarvan het voor U en Uwe familie doordrongen is. Ons met deszelfs keuze vereerende, heeft het luide verklaard, dat het verbond tusschen Frankrijk en U, tusschen Frankrijk en uwe dynastie, onverbreekbaar is.

» Sire, van uwe jeugd af hebt gij Frankrijk leeren beminnen en dienen; geen beproevingen die gij niet doorgestaan hebt, geen gevaren waaraan ge U niet dagelijks blootsteldet, om deszelfs rust en geluk te verzekeren.

» De Voorzienigheid beschermt U; zij zal de regering, door den nationalen wensch voor het heil onzer wetten en vrijheden gesticht, verlengen. Uwe kinderen en de onze zullen de vruchten plukken onzer gemeenschappelijke pogingen, en uw naam zal, als de grootste belooning, blijven leven gezegend en geëerbiedigd in de herinnering van het vaderland."

In de zitting van heden is de discussie over dit adres geopend. De heer *Larabit* heeft van de ministers maatregelen verlangd ter beteugeling der veelvuldige branden die het land teisteren en het werk van moedwil schijnen. De heer *Larochejaquelein* heeft deze interpellatie ondersteund, en de schandelijke aantijging, die volgens hem gedaan wordt, afgewezen, dat de legitimistische partij oorzaak dier branden zou zijn. De minister van binnenlandsche zaken heeft geantwoord dat het gouvernement alle maatregelen nam en zou blijven nemen om het kwaad voor te komen. — De heeren *Mauguin* en *Arago* hebben zich vervolgens over den invloed beklaagd welken het ministerie of zijne agenten op de verkiezingen had uitgeoefend; de minister van binnenlandsche zaken heeft zulks weersproken en van zijn kant de bemoeijingen der kiescollegien in 't licht gesteld.

Bij het vertrek van den post ging men ter stemming over.

— De minister van landbouw en koophandel, de heer *Cunin-Gridaine*, is ernstig ziek.

— De beruchte *Cabrera*, graaf *van Morello*, is in deze hoofdstad aangekomen met zijnen jongeren broeder, thans te Moulina studerende.

— In den *Constitutionnel* komt het volgende voor: » Nog niets is uitgelekt omtrent het openen van den koperen koker, waarin *Henry* de nadere verklaringen, van welke wij gesproken hebben, had verborgen. Wij vernemen intusschen, dat *Henry* Zondag jl. uit de gevangenis van het paleis der pairs, naar de conciergerie is teruggebragt en daar in de cel is opgesloten, door hem na zijne inhechtenisneming bewoond. Deskundigen leiden daaruit af, dat er een nader geregtelijk onderzoek omtrent zijne zaak zal plaats hebben. In allen gevalle gelooven wij, dat het hof der pairs hare taak heeft vervuld en zich niet meer met deze zaak zou kunnen bezig houden, zonder daarvoor door een nieuw koninklijk bevelschrift bijeen te zijn geroepen; iets hetwelk ons weinig waarschijnlijk voorkomt."

— Men beweert thans, dat de heer *Thiers*, na het afwerken van zijne geschiedenis van het Consulaat en het Keizerrijk, eene geschiedenis van de Restauratie en van de regering des tegenwoordigen Konings schrijven zal, en zich daartoe op een buitengoed bij Parijs zal afzonderen.

— Mlle *Rachel* heeft aan het comité van den schouwburg te Parijs te kennen gegeven, dat de zwakke staat harer gezondheid haar niet toelaat, de reeks harer tooneelvoorstellingen eerder dan na verloop van een jaar te hervatten. Mlle *Rachel* vertrekt naar Italie. Men heeft zelfs het gerucht verspreid, dat de minister van binnenlandsche zaken heeft bevolen, haar evenwel haar appointement gedurende hare afwezigheid uit te betalen.

— Een buitengewone koerier heeft tijdingen uit Madrid tot den 29sten aangebragt. De officiele Madridsche courant behelst een dekreet der koningin, dat aan de langdurige kwestie over haar huwelijk een einde maakt. Hetzelve behelst de verklaring dat de koningin besloten is met haren neef te huwen, den infant don *Francisco de Avis Maria*, terwijl ter voldoening aan art. 17 der constitutie, de cortes tegen den 14den September ter vergadering bijeengeroepen worden.

Tevens wordt gemeldt, dat het huwelijk besloten is van de infante dona *Luisa*, zuster der koningin, met den hertog *van Montpensier*.

Tot de beslechting dezer zaak schijnt veel bijgedragen te hebben de komst van den franschen gezant, hertog *van Glucksberg*, met depêches waarin op het huwelijk van de koningin met den infant don *Francisco* werd aangedrongen, en daarvan dat van hare zuster met den hertog *van Montpensier*, min of meer afhankelijk gemaakt.

De koningin is den 10den October 1830 geboren, de hertog *Francisco* den 13den Mei 1822; de infante *Luisa* den 30sten Januarij 1832; de hertog *van Montpensier* den 31sten Julij 1824.

— Men leest in den *Constitutionnel* het volgende: »Eene tijding, welke allerbelangrijkst zijn zou, en welke men te Rome als zeer stellig opgaf, is alhier aangekomen, bestaande namelijk daarin, dat de Koning van Sardinie aan den Paus een' zeer vleijenden brief zou hebben geschreven, in welken *Karel Albert*, *Pius IX* geluk wenscht met de door hem verleende amnestie en de instellingen, welke hij aan zijne Staten belooft heeft. Deze stap des Konings van Sardinie heeft, naar men zegt, den kardinaal *Gizzi*, staats-secretaris, moed ingeboezemd; hij heeft dan ook eene nota aan den Koning van Napels gezonden, welke klagten bevat aangaande de vijandige bedoelingen, welke het Napolitaansche gouvernement tegen het hof van Rome aan den dag legt."

Daar intusschen de *Constitutionnel* alleen dit berigt mededeelt, zal men wel doen, daarvan de nadere bevestiging af te wachten.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 122,05; 3 pCt. 84,30; Nap. r. 102; Spanje 5 pCt. 34; Rom. L. $102^3/_8$.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den September.

Volgens brieven uit Warschau werd de keizer aldaar in de eerste helft van September gewacht.

— Men schrijft uit Petersburg dat aldaar sedert eenige weken eene buitengewone hitte heerscht, die nog toeneemt naarmate de herfst nadert; de thermometer van *Reaumur* teekent dagelijks 23-25° (85-88° *Fahr*).

— De Evangelische algemeene synode heeft te Berlijn, na sedert den 2den Junij in 56 zittingen aan de voltooijing der haar opgelegde taak gearbeid te hebben, dezer dagen hare zittingen gesloten. Van de door de commissie ingediende 35 rapporten, is slechts over 7 kunnen beraadslaagd worden, te weten: over het heilighouden van den eed; over de verligting der geestelijken in hunne ambtsbezigheden van administratieven aard; over de voorbereidende vorming der jonge geestelijken; over het verleenen van het emeritiaat aan geestelijken en de daarstelling van een pensioenfonds; over de verpligting der geestelijken jegens de geloofsschriften en reinheid en eenheid der leer; over de aangelegenheden der unie, en over de verdere ontwikkeling van het kerkelijk reglement in de zes oostelijke provincien van Pruissen.

Voor de overige nog niet afgehandelde punten heeft Z. M. eene nieuwe bijeenkomst in het volgende jaar vastgesteld, waarvan de juiste tijd later zal bepaald worden.

— Blijkens een door de pruissische regering bekend gemaakt overzigt, zijn er in Pruissen tot ult. December 1845, twaalf verschillende ijzeren spoorwegen voor het publiek geopend, gezamentlijk ter lengte van $127^1/_4$ mijl, en gekost hebbende 38,008,200 Rthlr. De bruto-ontvangst heeft in 1845 bedragen 3,674,747 Rthlr., en de onkosten 1,920,466 Rthlr., zoodat er eene zuivere winst is overgebleven van 1,754,281 Rthlr. Aan de aandeelhouders is tot nu toe door elkander gerekend een dividend van $5^1/_8$ pCt. uitbetaald. In dit jaar zouden nog 118 mijlen spoorweg voor de communicatie geopend worden.

Den 1sten September zal de spoorweg van Berlijn naar Breslau geopend worden. De weg zal in $13^1/_2$ uur worden afgelegd.

— Volgens berigten uit Leipzig van 30 Augustus, was aldaar den vorigen avond in een magazijn van verwwaren een hevige brand uitgebarsten, die gedurende den nacht voortgewoed, en eerst in den morgen, bij het afzenden der berigten, zoover verminderd was, dat men hopen mogt de vlammen geheel meester te zullen worden. Een aantal gebouwen, waaronder het prachtige logement *hôtel de Pologne*, waren in de asch gelegd, en verscheiden personen, die bij de pogingen tot blusschen de behulpzame hand boden, door het instorten van muren omgekomen of gekwetst.

— Een berigt uit Rome, van den 20 Augustus, door het dagblad van Augsburg medegedeeld, meldt, dat in den laatsten tijd verscheidene beambten en officieren in de provincien van den Kerkelijken Staat, de slagtoffers van moorddadige aanvallen geweest zijn, en dat deze misdaden het werk schijnen te wezen van lieden, welke uit vrees voor het ontdekken van het vroeger door hen gepleegde misbruik van magt, de getuigen van deze hunne handelingen, die hen thans zouden kunnen verraden, uit den weg trachten te ruimen.

De officier *Mordini*, die als een slagtoffer daarvan, met een pistoolschot doodelijk getroffen is, heeft nog op zijn sterfbed een' brief aan den Paus doen schrijven en eigenhandig verzegeld. De gouverneur en andere autoriteiten hadden hem eene begravenis met krijgsmanseer geweigerd, maar de Delegaat dezelve bevolen.

Men vreest, dat zelfs geestelijken aan deze reactie niet vreemd zijn; een priester toch zou zich niet ontzien hebben, om te Rome van den kansel te verkondigen, dat men voor *Pius IX* niet mag bidden, omdat hij een kettersche Paus is!

Voor het aanstaande feest van *Maria's geboorte* worden reeds eerebogen opgerigt en andere groote toebereidselen gemaakt.

— Te Pisa zijn sedert den 19 weder verscheidene schokken van aardbeving gevoeld, waaronder die van den 20, des morgens ten 4 ure, de hevigste was. Ongelukken zijn daardoor niet veroorzaakt.

Uit een door den heer *Pilla*, hoogleeraar aan de Hoogeschool te Pisa, uitgegeven stukje, over de aardbeving in Toscanen, blijkt, dat de beroemde overhellende toren te Pisa, merkbaar bewogen is geworden, doch overigens geen het minste letsel heeft bekomen.

ENGELAND.

LONDEN, den 2den September.

Ierland is thans weder het punt waarop de algemeene aandacht zich het meest vestigt, vooral sedert het maar al te zeer blijkt dat de mislukking van den aardappeloogst, in alle oorden van dat Rijk, die van het vorige jaar nog aanmerkelijk overtreft, zoodat men voorspelt dat over eene maand geen veld meer gevonden zal worden hetwelk goede aardappelen oplevert. Ten einde zoo veel mogelijk in den hierdoor ontstanen nood te voorzien, hebben de Lords der Thesaurie nieuwe instructien derwaarts gezonden, op de uitvoering van openbare werken en de daarmede in verband staande ondersteuning van behoeftigen betrekkelijk, alsmede op de vestiging van Gouvernements-magazijnen van levensmiddelen in verschillende plaatsen, waarbij tevens gezorgd wordt dat de belangen der particuliere verkoopers van zoodanige levensmiddelen, zoo min mogelijk zullen worden benadeeld.

De nieuwe Lord-Luitenant van Ierland heeft aan de deputatie uit den stedelijken Raad van Dublin, die hem met zijne benoeming geluk kwam wenschen, de verzekering gegeven dat hij alle pogingen aan zou wenden om den nood der armere klassen te helpen verligten, en om de rust en de welvaart des Lands te bevorderen.

— Uit een brief, door lord *Hardinge* aan een zijner vrienden hier te Lande geschreven, blijkt de ongegrondheid van het gerucht dat zijn Lordschap verzocht zou hebben als gouverneur-generaal van Indië ontslagen te worden. Wel zegt hij in dien brief, te gevoelen dat zijne jaren klimmen, en dat hij dus blijde zal zijn met eere te kunnen aftreden, maar voegt er bij, dit niet te mogen doen zoo lang zijne taak niet geheel vervuld is

— De bekende noordpool-reiziger, sir *John Ross*, is met zijn kleinen kotter *Mary*, wiens scheepsvolk behalve hem slechts uit één man bestaat, in 14 dagen, na vrij stormachtig weder te hebben ondervonden, van Stockholm, laatst van Elseneur, in deze hoofdstad aangekomen.

— Men heeft hier berigten van la Plata tot het laatst van Junij, welke bevestigen dat de generaal *Riveira* eene groote overwinning op de troepen van *Rosas* behaald heeft, waarbij achtig gevangenen, tweeduizend paarden en zeventien stukken geschut den overwinnaars in handen gevallen zijn. De stelling van *Rosas* blijft nogtans hoofdzakelijk dezelfde. Naar verzekerd wordt hebben Peru, Chili en Bolivia zijne zijde gekozen.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gecons. $96^1/_2$; Ned. $2^1/_2$ pCt. 60; Mexico $26^1/_2$; Portugal 45; Spanje $26^3/_8$.

BELGIE.

BRUSSEL, den 4den September.

Van de zijde der regering is thans een uitvoerig verslag openbaar gemaakt van de centrale commissie voor de statistiek omtrent de verwoestingen, die de aardappelziekte in 1845 in Belgie heeft aangerigt. De daarin voorkomende cijfers getuigen van de uitgestrektheid, die deze ramp in het vorige jaar voor dit land heeft gehad. Er zijn toen 163,760 bunders land met aardappelen beplant geweest, dat is, door elkander gerekend, 1 op de 9,23 bunders van alle bebouwbare landen. Van die 163,760 bunders aardappelenland zijn 2221 gerooid, vóór de ziekte zich vertoonde. Van de overige zijn slechts 1245 van den geesel bewaard gebleven. De waarde der verloren gegane aardappelen, tegen den matigen prijs van fr. 1.50 per mudde berekend, heeft, volgens de commissie, 48,433,026 franken bedragen.

— Men meldt uit Brussel, dat door eene maatschappij uit de steengroeven van Soignies, naar Rotterdam de grootste gehouwen blaauwe steen is verzonden, welke ooit Belgie verliet. Die steen heeft 6 el lengte op eene hoogte van 2 el 50 duimen, en eene dikte van 18 duimen. Verscheiden dergelijke stukken bevinden zich nog in de werkplaats.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den September.

Wij vermeenen onze lezers opmerkzaam te moeten maken, dat de *daalders* en stukken van *vijf schellingen* op Maandag den 6den dezer buiten omloop gesteld worden, en dat zij nog tot den 7den bij de ontvangers der belastingen en tot den 8sten bij de Nederlandsche bank en bij de Agenten der schatkist kunnen worden ingewisseld.

— Gisteren is alhier de zesde verjaardag van Z. K. H. prins *Willem Nicolaas Alexander Frederik Karel Hendrik*, erfprins *van Oranje*, zoon van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, op de gebruikelijke wijze met het uitsteken der nationale vlag en het houden eener groote parade gevierd.

— Uit Eisenach meldt men van den 29 Augustus: «Z. M. de Koning der Nederlanden, reizende onder den naam van graaf *von Heinrichsau*, is gisteren avond alhier aangekomen. Heden morgen heeft Hoogstdezelve den Wartburg bezocht en daarna de reis naar Weimar vervolgd."

Men schrijft uit Maastricht, dat Z. M. aldaar tegen het einde der maand verwacht wordt.

— H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen heeft een uitstapje gedaan, om de groote stoommachine de *Leeghwater* te bezigtigen.

— H. M. de Koningin heeft vóór Hoogstderzelver vertrek naar Italië, eene som van honderd gulden aan Z. Exc. den Staatsraad-Gouverneur der provincie Utrecht gezonden, ten behoeve der ongelukkigen te Rhenen.

— Naar men verneemt is de staatsraad *Lipkens*, gewezen Directeur van de Koninklijke Akademie te Delft, door Z. M. bevorderd tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Den 2den dezer heeft de Koninklijke Nederlandsche Yachtklub te Rotterdam, weder eene algemeene vergadering gehouden.

Onder de behandelde punten mogen wij melden dat besloten werd tot oprigting van een Roeikorps, van jongens, zamengesteld uit de lagere volksklasse, welke, door geschikte personen onderwijs gegeven, den lust tot varen en roeijen ongetwijfeld zeer zal vermeerderen. — Zoo wij vernemen zullen alle jongens die daartoe geschikt zijn, onverschillig van welke jaren, worden aangenomen, en diaconiën en bestuurders van armenscholen worden uitgenoodigd, hunne hulp en medewerking aan dit plan te willen verleenen. Mogten na genoegzame oefening, sommigen dezer jonge lieden verlangen te worden geplaatst op de nederlandsche koopvaardijvloot, dan zal de Koninklijke Nederlandsche Yachtklub, door raad en voorspraak, hen daartoe gaarne behulpzaam zijn. De vorming van geschikte zeelieden, zoo wenschelijk in ons Vaderland, kan door dit plan der Koninklijke Nederlandsche Yachtklub niet anders dan ten hoogste worden bevoordeeld.

— Nopens de onderneming tegen Bali, verneemt men uit eene bijzondere correspondentie, in het jongst uitgekomen n°. van den *Moniteur des Indes* het volgende:

»De expeditie zal het eerst worden gerigt tegen den Vorst van Bleling. Het landingspunt schijnt bepaald te zijn in de nabijheid van de Kampong Bleling, op de noordkust van Bali, ongeveer 3 mijlen van de hoofdplaats verwijderd. De schepen kunnen, bij de diepte van het water op dit gedeelte der kust, tot digt onder den wal komen, en de landing des noods krachtig ondersteunen door het beschieten van de Kampong Bleling, die onder het bereik der schepen ligt. De hoofdplaats Singa Radja, wordt door steenen muren, van acht voeten hoog, verdedigd, die de straten vormen en de woningen omgeven. De Kraton, of 's Vorsten paleis, is mede van steen gebouwd.

»Men wil dat de Vorsten van Bleling en Karang Assam, vereenigd, 30,000 man onder de wapens kunnen brengen. Het schijnt zeker, dat beide Vorsten aanzienlijke aankoopen van geweren en ammunitie te Singapora hebben gedaan, en dat zij niets hebben verzuimd, om hunne troepen af te rigten.

»De expeditionnaire troepen tellen gezamenlijk omstreeks 1700 man, te weten: 400 Europeanen, 700 inboorlingen, 100 negers en 500 Madurezen. De artillerie bestaat uit negen stukken, positie-geschut.

»Bovendien telt de landings-divisie 612 man en 39 stukken. Zij bestaat uit het stoomschip *Bromo*, de brikken *Huzaar* en *Windhond*, de schoeners *Cameleon* en *Neobe*, 12 kruisbooten en 6 praauwen-mayang.

»Het auxiliair eskader, dat de landings-divisie vergezelt, bestaat uit het fregat *Ceres*, de stoomschepen *Merapie* en *Vesuvius*, de schoeners *Circe*, *Argo*, *Sylphe* en *Zephyr*, Advies-brik *Pylades*, te zamen ophebbende 70 stukken geschut en 645 man.

»De handelsschepen tot het vervoer der troepen gehuurd, zijn: *de Hugo Grotius*, *de Waterloo*, *Johanna Maria*, *Louise*, *Soolo*, *Koophandel*, *Willem II.*"

— Zaturdag, den 19 dezer, zal voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland, in hooger beroep worden behandeld de zaak van den heer *C. A. Thieme*, uitgever der *Arnhemsche Courant*, welke zaak, vroeger voor het hof in Gelderland behandeld, bij arrest van den hoogen raad van den 17 Junij jl., naar het hof in Zuid-Holland is verwezen. De raadsheer Mr. *Elout* zal in deze zaak rapport uitbrengen.

— Den 1sten dezer is aan de 17 beschuldigden, ter zake der ongeregeldheden in het vorige jaar te 's Hage en Delft, de akte van beschuldiging beteekend door den prokureur-generaal bij het geregtshof in Zuid-Holland opgemaakt. Sommigen hunner worden beschuldigd van plundering van eetwaren en meubilaire goederen, met gemeener hand of bij zamenrotting en met openbaar geweld, anderen van medepligtigheid door het aanzetten daartoe, 't zij door strafbare kunstenarijen of door het drukken, verkoopen en verspreiden van oproerige geschriften.

— Voor eenigen tijd werd aangekondigd, dat het stoomtuig *de Leeghwater*, tot droogmaking van het Haarlemmer-meer, zou werken den 1sten en den 3den Donderdag van elke maand, zoo als het sedert tot nu toe heeft gedaan. Voortaan echter zal het alleen werken den 1sten Donderdag van elke maand, en dus met September te beginnen, slechts eenmaal 's maands.

— In de ll. Maandag te Amsterdam, door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van 401,110 balen Javakoffij, zijn 2790 koopen naar qualiteit van 12½ tot 38 c. verkocht, en 1278 koopen opgehouden.

In de veiling van 89,918 kranjangs Java-suiker, gisteren te Rotterdam door de maatschappij gehouden, is alles verkocht.

— Men schrijft uit Dordrecht: « Berigten uit Oud-Beijerland en van verschillende andere plaatsen uit den omtrek, benevens uit Zeeland, luiden, ten opzigte der aardappelen, treurig. De ziekte heeft in de laatste acht dagen zoodanig om zich gegrepen en is zoo van natuur verslimmerd, dat het gewas op sommige plaatsen genoegzaam als verloren is te beschouwen. Men was bijna overal bezig om te delven.

»Ook in ons eiland vertoont zich bederf onder de aardappelen in meerder of minder hevigen graad."

Uit Briel wordt gemeld, dat sedert acht dagen de meeste landen met aardappelen bepoot, op dat eiland door de ziekte als op eens zijn overvallen, waardoor de hoop van den landman op nieuw verijdeld is en de winter met bekommering wordt te gemoet gezien.

Ook in deze streken merkt men op, dat in weinig dagen tijds de ziekte zich zigtbaar heeft geopenbaard, daar het meeste loof op de aardappelenvelden, even als verleden jaar, aan 't verdorren of reeds verdord is.

— Te Groningen is den 28sten Augustus de gedenkdag van het ontzet dier stad in 1672 plegtig gevierd. Zondag was die heugelijke gebeurtenis godsdienstig herdacht, terwijl op den 28sten de feesten tot laat in den nacht hebben voortgeduurd.

— Gedurende de maand Augustus zijn over den Hollandschen ijzeren spoorweg vervoerd 71960 reizigers, en is de opbrengst geweest *f* 70,724.26. Totaal van 1°. Januarij af 431,227 reizigers en *f* 435,242.79 opbrengst.

Over den Rijnspoorweg zijn in de maand Augustus vervoerd 55307 reizigers; opbrengst van reizigers *f* 67,239.90; van goederen *f* 9.187.62. Totale opbrengst over Augustus *f* 76.427.52.

— In de *Rotterdamsche Courant* leest men:

»Met zekerheid mogen wij melden, dat het sedert vijf jaren alhier bestaande Koninklijk geconsenteerde Genootschap »*door Inspanning, Uitspanning!*» Rotterdamsche Rederijkerskamer »*Liefde boven al!*» eerlang, misschien nog in den loop dezer maand, een luisterrijk feest zal geven, ter eere van wijlen den grooten dichter *Joost van den Vondel.* Er worden bereids repetitien gehouden; de factor der zinnespelen is vooral ijverig bezig met de toebereidselen tot dit feest, waaraan moeite, zorg, noch kosten zijn gespaard om hetzelve *Vondel* waardig te vieren, terwijl ook de overige leden des bestuurs volijverig het hunne daartoe bijdragen. (Men verwissele bovengenoemd Genootschap niet met het dit jaar opgerigte Genootschap »*In liefde bloeijende!*»

— Uit Leeuwarden schrijft men van den 2 dezer:

» Men heeft dezer dagen een zeldzaam natuurverschijnsel opgemerkt, namelijk het lichten van het water in de Dockumer Ee: sedert den 20sten Augustus bezit het water van dit kanaal een lichtgevend vermogen, wanneer hetzelve bewogen wordt; dit lichten is echter niet zeer sterk, doch soms duidelijk genoeg, om gezien te worden, het is een zacht phosphoriserend licht, dat zich in den avond in het water en aan het schuim vertoont, hetgeen door de aangebragte beweging ontstaat. Dit lichten komt geheel overeen met het lichten van het zeewater, gelijk in de Zuider-zee, Noord-zee en elders. Naar men zegt, is het ontstaan, door dat onlangs door de Dockumer Nieuwezijlen zeewater in de Ee is gestroomd, waardoor het water brak is geworden; ten gevolge hiervan en ook door de langdurige hitte en den lagen waterstand, is de in de Ee zich bevindende visch flaauw geworden, en bij eene verbazende menigte gevangen of gestorven; vooral was dit het geval met de snoek en baars, doch de paling en platvisch schijnen er niet door geleden te hebben. De doode visch is vervolgens in rotting overgegaan, en is zeer waarschijnlijk oorzaak van het lichten des waters, want het is algemeen bekend, dat rottende visch, en soms gekookte schol enz., in het duister een phosphoriek licht van zich afgeven; ook hieraan wordt meestal het lichten des zeewaters toegeschreven, alhoewel het niet te ontkennen valt, dat in de zee zich sommige diertjes bevinden, welke in den levenden toestand ook licht van zich geven; dit laatste schijnt echter hier het geval niet te zijn, want het water is microscopisch onderzocht en bevatte zoodanige diertjes niet. Bij een daartoe ingesteld scheikundig onderzoek, bleek het verder, dat het water veel zoutdeelen, enz., bevatte, welke gewoonlijk in het zeewater voorkomen, alsmede organische zelfstandigheden. Het opgeschepte water, in het duister bewogen wordende; gaf na een paar uren geen licht meer van zich; van af Leeuwarden tot Dockum is bovengemeld verschijnsel waargenomen, hetgeen ons zeer vreemd voorkomt, want voor zooverre ons bekend is, is dit lichten in een binnenwater tot hiertoe nooit gezien."

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 4 September.

TARWE weinig ter veil, tot genoteerde prijzen verkocht; 123, 126 ℔ bonte Pools. *f* 300, 310; 125 ℔ dito *f* 305, 126 ℔ ger. Vries. *f* 235.

ROGGE tot voorgaande koersen weder bij partijen afgedaan; in Entr.: 118, 120 ℔ Archangel *f* 230, 236; 119 ℔ dito *f* 233; 117 ℔ Riga *f* 224; 117, 118 ℔ Petersb. *f* 224, 227. In Cons.: 119 ℔ Pruissis. *f* 245; 121 ℔ Odessa *f* 245.

GARST ruim prijshoudend; 111 ℔ nieuwe Deens. *f* 169; 114 ℔ dito *f* 175; 113 ℔ puike dito *f* 180.

HAVER goed prijshoudend; 81, 84, 87, 89 ℔ Fijne *f* 133, 135, 145, 150.

BOEKWEIT prijshoudend, met kleinen handel; 118 ℔ Holsteins. *f* 210.

KOOLZAAD 1 P. vl. hooger; verkocht: Vriesch $50\frac{1}{2}$ P. vl.; Norder 50 P. vl., Elve 51 P. vl.; oud Deensch 45 P. vl.; op 9 vat. Olie in Sept. 52, $52\frac{1}{2}$ P. vl.; Oct. $52\frac{1}{2}$ P. vl.; Nov. 53 P. vl.; in April 1847 55 P. vl.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 4. SEPTEMBER 1846.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 10,25	tot *f* 10,80.
Het dito dito Rogge	» » 9,00	» » 9,35.
Het dito dito Boekweit	» » 7,00	» » 7,45.
Een grof Tarwe brood, van een pond Nederl.		» 0,17.
Een luchtig Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» $0,26\frac{1}{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,38.
Een Nederl. pond Tarwe meel		» 0,34.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,17.
Een dito pond Boter		» 0,85.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		» 2,90.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,25.
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De kar Spaanders		» 2,80.
De » Struiken		» 3,20.
De 100 Mutsaard		» 3,00.

199ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

29e Trekking; Nos. 5606, 16194, ieder een prijs van *f* 1000.
30e » Nos. 7428, 11509, ieder *f* 1000.
31e » No. 20680, een prijs van *f* 50,000.
32e » No. 14382, *f* 1250, No. 20839, een prijs van *f* 1000, en eene premie van *f* 40,000.
33e » No. 17537, *niet*, maar premie *f* 5000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (4 *September*) was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{9}{16}$; 3 pCt. $72\frac{1}{2}$; 4 pCt. $94\frac{7}{8}$; Amort.-Syndik. $3\frac{1}{2}$ pCt. $90\frac{1}{8}$; Handelm. $175\frac{3}{4}$; Aand. Rijnspoorweg 112; Haarlemmermeer 5 pCt. 105; Spanje Ardoin $20\frac{7}{8}$; dito Onbep. St. $20\frac{7}{8}$; 3 pCt. $38\frac{7}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m $34\frac{1}{2}$; Ardoin Coupon $20\frac{5}{8}$; Portug. 3 pCt. te Londen $46\frac{3}{4}$; Id. 4 pCt. $45\frac{5}{8}$; Rusland 5 pCt. $106\frac{1}{2}$; dito 1828—29 106; Certif. 1831—33 $96\frac{5}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $90\frac{7}{8}$; Id. bij *Stieglitz* $89\frac{5}{16}$; Certif. van Assign. 6 pCt. $70\frac{7}{8}$; Amerika Bankact. $5\frac{1}{8}$; Oostenr. Metalliek $108\frac{3}{8}$; Braz. $88\frac{1}{4}$; Peru $21\frac{3}{16}$; Mexico $26\frac{1}{2}$.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers